

OBSAH

PREAMBULE / 17

„REVOLUČNÍ EXPLOZE“ ŠÍŘÍCÍ SE ZE ZEMĚ VYVOLENÉHO LIDU / 18

1. Velikonoční tajemství: předznamenání evropských dějin / 18

Vznik a rozmach velikonoční události / 18

Ústřední význam velikonoční události / 20

Vícevrstevné působení velikonoční události / 22

2. Nástin dějin náboženského profilu Evropy / 27

Předkřesťanská náboženská situace Evropy / 27

Tři linie náboženské invaze Evropy / 28

Mysterijní náboženství a kulty / 28

Postup židovsko-křesťanského náboženství / 28

Gnóze a její vytrvalé rašení / 32

Pozdější náboženské struktury evropského vědomí / 34

Opat Jáchym a budoucí království Ducha / 34

Osvícenský deismus / 36

Chaoticko-evolutivní mýty a marxismus-leninismus / 38

Závěr / 39

EVROPSKÁ CIVILIZACE V PRVNÍM TISÍCILETÍ / 41

3. Osudy svobody prvního tisíciletí / 41

Četba dějin prismatem svobody a revoluce / 41

Těžké začátky / 42

Východ zmohutní a mužové z Judeje se chopí moci / 43

Mezi proudy / 45

Nazaretský Rabbi / 47

Cesty judaismu a křesťanství se rozbíhají / 49

Krev mučedníků je semenem křesťanů / 51

První epochální zlom: Konstantin vyhlašuje náboženskou svobodu / 53

Počáteční nepolitičnost křesťanů / 53

Problematická líc Konstantinovy uzákoněné svobody / 54

Druhý epochální zlom: Theodosius I. zavádí klerokracii / 55

Impérium zatlačené do náboženské jednobarevnosti / 55

Mnišské hnutí jako protiváha klerokracie / 57

„Defensor civitatis“: jeho zavedení a vytracení / 57

Ambrož a Theodosius aneb vítězství duchovní moci nad světskou / 58

Epochální proces: inkulturace křesťanské víry / 60

Řek chce především vidět / 60

Poslouchej, Izraeli / 62

Proces akulturace křesťanské víry / 65

Třetí epochální zlom: katolické křesťanství pod nadvládou křesťanství ariánského / 67

Barbarské vpády / 67

Katastrofa se začala / 68

Ariánské křesťanství / 69

Otázka doby / 73

Čtvrtý epochální zlom: církve sází na Franky / 74

Geniální nápad galských biskupů / 74

Mnišské hnutí / 76

Papežský Řím / 79

Jako Samuel za Davidem / 81

Problematická korunovace / 82

Karolinská renesance / 84

Od zběsilosti Normanů vysvobod' nás, Pane! / 86

Maďarská metla / 86

Rozhárané osudy křesťanství na Východě / 88

Povědomí východana je souvislejší / 88

Kulturní zásluhy Byzance / 90

Spory o správné formulace víry / 91

Ariánská krize / 91

Nestoriánská krize / 92

Monofyzitská krize / 93

Monothelematická krize / 94

Ikonoklastická krize / **95**
Islámská exploze / **96**
Východ a Západ se odcizují / **98**
Zásluhy Byzance o christianizaci Slovanů / 102
Morava vstupuje na scénu evropských dějin / **103**
Nebývalý evangelizační styl dvou řeckých misionářů / **104**
Cyril a Metoděj se ospravedlňují před papežem / **105**
Dílo věrozvěstů, vyhoštěno z Moravy, obsáhlo celý slovanský svět / **106**

4. Evropská civilizace na pokraji rozpadu / 108

Papež úspěšným válečníkem. Nebývalé! / **108**
Jan VIII. a jeho idea „křesťanstva“ / **109**
Jan VIII. zachraňuje Itálii před saracénskou okupací / **110**

5. V temnu desátého století se rozžalo světlo / 111

Hlavní důvody temna / **111**
Clunyjské mnišské hnutí a jeho revoluční dopad / **112**

6. Rekapitulace pohnutých osudů svobody prvního tisíciletí / 115

Šest stádií dějin svobody církve / **115**
Středověký projekt evropské civilizace na rozhraní tisíciletí / **117**

METODOLOGICKÉ INTERMEZZO / 119

7. Začíná „permanentní revoluce“ druhého tisíciletí / 119

Reforma církve jako „permanentní revoluce“ / **119**
Revoluce jako interpretační kategorie evropských dějin / **120**
Konverze a revoluce jako rub a líc niterného převratu / **121**
Pět revolucí zbrzdilo dějiny druhého tisíciletí / **121**
Nebezpečí prvních čtyř revolucí / **122**
Potřeba dialogu čtyř kultur a jejich čtyř jazyků / **124**
Meze všech revolucí / **125**

EVROPSKÁ CIVILIZACE VE DRUHÉM TISÍCIETÍ / 126

8. Papežská revoluce otevírá druhé tisíciletí / 126

Co má být v čem? Stát v církvi, nebo církev ve státě? / 126

Hildebrandův bouřlivý vzestup k papežské moci / 127

Proč záleželo Římanům na Hildebrandovi? / 128

Řehoř zahájil reformu mravů a zakázal investituru / 129

Řehoř ťal do živého: vyobcoval krále z církve / 130

Canossa: oboustranná dobrá vůle následně zmařená / 131

Řehoř umírá, ale jeho revoluce žije dál a víc / 133

Rozliš dvě investitury a vyřešíš spor (Ivo ze Chartres) / 134

9. Má se stát pánem světa císař, nebo papež? / 135

„Dictatus papae“ jako program / 135

Boj o prvenství / 136

Veliký císař Barbarossa z Hohenštaufů a Welfů / 137

Střet tří sil a rozhodující krok k vítězství papežské revoluce / 138

Fridrich II. aneb kdo koho má právo sesazovat? / 139

Císařova výzva církvi: Navrať se k prvotnímu apoštolskému způsobu života / 140

Ideologické ospravedlnování výdobytků revoluce Bonifáce VIII. / 140

Vladimír Solovjov: Hříchem papežství je papismus / 142

Proč se vítězství zvrátilo v prohru? / 144

10. Papežská revoluce vyvolala tři další / 145

Emancipační tendence / 145

Revoluce za svobodu křesťana v církvi a ve státě / 146

Měšťanská revoluce za svobodu občana a člověka ve státě / 149

Proletářská revoluce za svobodu od zbídačujícího vykořisťování / 150

11. Evropa v expanzi / 153

Evropa na periférii civilizace / 153

Evropa dobývá svět / 153

Krise pastorálního poslání církve / 154

Doba nacionalismů, imperialismů a revolucí / 154

12. Konec eurocentrismu / 156

Rozdělení podle nacionalismů / **156**

Rozdělení podle společenských systémů: americký kapitalismus / **157**

Rozdělení podle společenských systémů: sovětsko-ruský komunismus / **159**

Hypotéza sociologické fraktury / **161**

Krise evropského vědomí 20. století / **162**

Dva zakládající akty evropského sjednocení / **162**

Krise významu volá po silné inspiraci / **163**

Evropa rozdělená na dva styly jednoty / **165**

13. Revoluce sametová v prvním přiblížení / 165

Sametová revoluce jako souhrn čtyř revolucí předešlých / **165**

Snad už zase revoluce papežská? / **166**

14. Druhý vatikánský koncil v perspektivě revolucí druhého tisíciletí / 168

Papež Jan si přeje „skok vpřed“ / **168**

Koncil krátký, nebo dlouhý? / **170**

Koncil se ustavil jako svobodný a odpovědný subjekt / **171**

Koncil byl obrat, ale od čeho a k čemu? / **172**

Pastorálnost koncilu jako odvaha ... k čemu? / **173**

Koncilové žaloby na klerikalismus / **174**

Ke kořeni krize pastorálnosti / **176**

Ke kořeni klerikalismu / **179**

Tichý odstup od buly Unam sanctam / **181**

Nejvyšší instance v církvi: koncil, nebo papež? / **182**

Pavel VI. odmítl klerikální papismus / **183**

Po přejití „vichřic hněvu“ konečně ekumenismus / **186**

Zneškodnění teologicky ideologizovaných zbraní / **188**

Koncilní souboj mezi pojetím tolerance a pojetím svobody / **190**

Pro dělnickou spoluúčast a proti systematickému ateismu / **192**

Biskup František Tomášek na koncilu / **195**

15. Evropské revoluce v českých dějinách / 197

Tradice cyrilometodějská / **197**

Tradice svatováclavská / **201**

Tradice husitsko-bratrská / **204**

Tradice svatojánská / **210**

Tradice obrozensko-masarykovská / **216**

Nástup komunismu / **223**

Všeobecné závěry / **232**

16. Církev v Československu (1918–1990): dějiště tří revolucí / 238

Boj teprve nám nastává / **238**

Ozvuk měšťanské revoluce aneb počáteční „Kulturkampf“ / **239**

Vztah katolíků k republice / **241**

Nový biskupský sbor / **242**

Duchovně-mravní situace / **243**

Husovy oslavy / **245**

Svatováclavské milénium / **247**

Pribinovy oslavy na Slovensku / **248**

Katolický sjezd v Praze / **250**

Církev za protektorátu pod botou socialismu nacionálního / **251**

Katolická církev a Slovenský stát / **253**

Intermezzo 1945–1948 / **259**

„Sovětský svaz – náš vzor“ / **260**

Boj o „obrozenou“ Katolickou akci / **261**

Decapitatio ecclesiae aneb církev pod socialismem bolševickým / **265**

Začíná svítat na sametovou revoluci / **267**

Závěr / **268**

17. Pět strategií církve v boji s komunistickým státem / 270

Od revoluce v teologii k teologii revoluce a osvobození / **270**

Dramatická dialektika pěti pastorálních strategií / **273**

Církev kolaborující (Josef Lukl Hromádka, Josef Plojhar) / **274**

Církev pasivní resistance (Josef Beran) / **275**

Církev koexistující (František Tomášek) / **275**

Církev podzemní (Felix Davídek) / **276**

Církev koexistující přestává být Popelkou / **277**

Polská strategie kriticky-konstruktivní koexistence / **278**

Vatikán začíná se strategií dialogu / **280**

Rodí se strategie usvědčování (Charta 77) / **281**

Reakce čtyř předešlých strategií / **283**

Papež přicházející ze země „reálného socialismu“ / **284**

18. Schyluje se k sametové revoluci / 287

Po devíti stoletích zase „boj o investuru“ / **287**

Tři zásady „znormalizované“ církevní politiky / 288

Projevy představitelů moci / **289**

Profesor Trávníček mluví o barikádě aneb církevní švejkovina / **290**

Také pan vrchní církevní tajemník mluví o barikádě / **292**

Modus moriendi církve a vatikánská „Ostpolitik“ / **293**

Smysl ateistické propagandy podle Vasilu Bilaka a Karla Hruzy / **295**

Nepředvídané okolnosti / 296

Charta 77 a usvědčování režimu z licoměrnosti / **296**

Řetězová reakce slova pravdy / **298**

Přichází papež Slovan / **299**

Za kardinálem Tomáškem vstávají noví bojovníci / **301**

Náboženské obrození, nebo probuzení duchovní aktivity? / 303

Nemáme k dispozici ani nejzákladnější data / **303**

Věřící pozvedají svůj hlas / **304**

Nový úkaz masových hnutí věřících / **306**

Svatometodějská pouť na Velehradě / **306**

Řetězová reakce poutí / **308**

Slovensko dostává svého arcibiskupa-metropolitu / **310**

Jednatřicet bodů a půl milionu podpisů / **311**

Reakce režimu / 312

Vladimír Janků: Překážky do cesty stále staví Vatikán / **312**

Linie konfrontace je nám cizí / **313**

Zvedají „Kristův meč“ a chtějí „svatou válku“ / **315**

Odvažují se spatřovat kladné, byť nepatrné kroky / **317**

Objevily se „nelegální struktury“ / **318**

President Husák: Návrh ústavy bude posouzen ve všelidové diskusi / **319**

19. Rok 1989: „Čas oponou trhnul“ – a to pořádně! / 321

„Zas dojdeme hlasu, jež ztratili jsme“ / **321**

Češi z vlasti i Češi z exilu společně v Římě / **321**

První praskliny v systému / **322**

Padla Berlínská zeď! / **323**

Česká sametová revoluce viděná z Říma / **324**

Táboroví řečníci – Václav Havel a Václav Malý / **325**

Pád komunismu dokonán ve všech satelitních státech SSSR / **326**

Boris Jelcin, hrobař sovětského komunismu / **326**

Pád komunismu v Jugoslávii / **327**

Jugoslávská revoluce, nebo občanská válka? / **328**

Šest dětí tvrdí, že se jim zjevuje „Gospa“ / **328**

Dětská válka s policií a co z ní vzešlo / **329**

Albánie: konec éry evropského komunismu / **330**

20. A co teď? It is the question! / 332

První zkusná tápání / **332**

Konec historie, nebo střet civilizací? / **332**

Dvě hesla pro novou evropskou situaci / **333**

Federica Mogherini: „Nedostatek důvěry v nás samé“ / **336**

Substantivum „demokracie“ a predikát „liberální“ patří k sobě / **337**

Malá Velepíseň svobody / **338**

Krátký traktát o dvou svobodách v nás / 339

Svoboda jako nespoutanost či nevázanost / **339**

Svoboda jako odpoutanost od X a upoutanost k Y / **341**

Srovnání sebevražedného atentátníka s Maxmiliánem Kolbem / **342**

21. Maria Panna, prostřednice mezi křesťanstvím a islámem / 344

Islám a křesťanství – dvě bratrská náboženství? / **344**

Šestá revoluce, nebo čtvrtá světová válka? / **346**

Iniciativa modlitby „Společně s Marií“ / **348**

Závěr / 350

Doslov autora / 353

Epilog (Roman Míčka) / 356

Příspěvek církve a křesťanství ke „constitutio libertatis“ / **356**

Nevíme ale, jak to celé dopadne... / **358**

Šestá revoluce / **361**

A snad i revoluce sedmá...? / **363**

Post scriptum (Alena Urbanová) / 366

Dopisy ze soukromé korespondence / 369

Proč jsem psal papežovi dopis o Husovi / **369**

Dopis Janu Pavlu II. o Janu Husovi / **370**

Disputace o Husovi při obědě s Janem Pavlem II. / **373**

Dopis Tomáši Halíkovi / **374**

Dopis Františku X. Halasovi, velvyslanci ve Vatikánu / **375**

Dodatek / **377**

Doslov aneb k čemu je dobré bratrské stolování / **379**

Jmenný rejstřík / 381

Ediční poznámka / 390